

Розуміння відчуження в матеріалізмі

Козаков Д.Р. курсант 106 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат філософських наук **Михайленко Р.В.**

Проблема відчуження є однією з актуальних тем філософії. Вона особливо актуальна в період, коли відбуваються докорінні соціокультурні трансформації, наслідком чого є перегляд і переосмислення традиційних парадигм і понять, які визначають характер життєдіяльності людини в соціумі. Проблема відчуження людини отримала інше відображення, ніж те, що було за часів К. Маркса, але залишилася актуальною і сьогодні. Глибинне переосмислення відчуження людини можливе лише при повному зверненні та переосмисленні формування проблеми відчуження в науковому доробку К. Маркса.

Робітник відчужується не тільки від продуктів своєї праці, відчуження проявляється і в самій виробничій діяльності. Це виявляється у тому, що праця для робітника є чимось зовнішнім, примусовим. В процесі праці він не утверджує себе, не розгортає вільно свою сутність, а виснажує свою фізичну природу і руйнує свій дух. Тому робітник тільки поза працею відчуває себе самим собою. Тому його праця є лише засобом для задоволення інших потреб. Відчуженість праці яскраво проявляється у тому, що як тільки припиняється фізичний або інший зовнішній примус до праці, від неї тікають як від чуми. І, нарешті відчуженість праці проявляється у тому, що робітник у процесі праці належить не собі, а іншому. В результаті складається таке становище, що робітник відчуває себе вільно лише при виконанні своїх тваринних функцій – задоволенні біологічних потреб. А у своїх людських функціях він відчуває себе тільки твариною. Те, що властиве тварині, передається людині, а людське перетворюється у тваринне.

Маркс показує, що саме відчуження людини у процесі діяльності призводить до відчуження людини від самої себе, а також до відчуження людини від природи. Також, він підкреслює, що при даному способі капіталістичного виробництва не тільки робітник перетворюється в раба, а і капіталіст також стає рабом. Вони стають рабами речей, створених ними самими. Маркс пов'язує відчуження з пануванням капіталістичної приватної власності, яке породжує нелюдські потреби, задоволення яких не збагачує, а збіднює людину.

Усунення відчуження - процес, зворотний відчуженню, - присвоєння людиною власної справжньої сутності. Маркс зв'язує його із суспільними перетвореннями, зі звільненням яке в основі має знищення відчуження праці. Що буде, якщо людина почне працювати як людина, тобто не підневільно. У цьому випадку праця стане засобом саморозвитку людини, реалізацією людиною своїх кращих сторін.